

Prilog 3. Procjena klijanaca vrsta roda Sorbus L. prema Pravilima ISTA (ISTA Handbook on Seedling Evaluation, 3rd Edition, 2006)

Drvodelić, Damir

Supplement / Prilog

Publication year / Godina izdavanja: **2010**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:108:308212>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Prilog 3. Procjena klijanaca vrsta roda *Sorbus L.* prema Pravilima ISTA (ISTA Handbook on Seedling Evaluation, 3rd Edition, 2006)

Procjena klijanaca vrsta roda *Sorbus L.* prema ISTA priručniku - ISTA Handbook on Seedling Evaluation

Klijanac tipa E – Klijanac iz skupine B-2-1-1-1

B-2-1-1-1

Dvosupnice s nadzemnim klijanjem

bez epikotila

Važan je primarni korijen

Predstavnik skupine: rod *Robinia*

Hipokotil se nalazi između ishodišta kotiledona i korjenčića. Iz njega i plumule nastaje biljčica koja nosi kotiledone i prave listove ili samo prve listove.

Stabljika se sastoji od hipokotila i dva kotiledona između kojih se nalazi plumula. Tijekom ispitivanja klijavosti obično ne dolazi do rasta epikotila; epikotil i plumula obično nisu vidljivi.

Korijenski sustav sastoji se od primarnog korijena obično s korjenovim dlačicama i važan je prilikom procjene. Za vrijeme ispitivanja klijavosti ponekad se mogu razviti sekundarni korjenčići ali se isti prilikom procjene ne uzimaju u obzir.

Razvoj klijanca za vrijeme ispitivanja klijavosti

Sjeme rodova iz ove skupine ima embrije raznih veličina i oblika koji su smješteni u endospermu ili embrij ispunjava čitavu unutrašnjost sjemenke.

Na početku klijanja primarni korijen probija sjemenu ljusku i započinje s naglim rastom. Dolazi do rasta hipokotila i širenja kotiledona koji postaju zeleni i započinju proces fotosinteze. Epikotil i vegetacijski vršak ostaju između kotiledona i tijekom ispitivanja klijavosti obično se ne razvijaju.

Tijekom ispitivanja klijavosti sjemena, većina vrsta iz ove skupine obično ne razvija sekundarno korijenje, ipak kod pojedinih rodova ponekad dolazi do manjeg rasta epikotila.

Razlike između pravilnih i nepravilnih klijanaca**Pravilni klijanci**

Cijeli klijanac	
svi važni dijelovi	pravilni su ako odgovaraju dolje navedenom opisu
korijenski sustav	
primarni korijen	je neoštećen ili ima slijedeća dozvoljena oštećenja : • blijeda ili nekrotična područja • kalusirani prijelomi i napuknuća • površinski prijelomi i napuknuća*
nadzemni dio	
hipokotil	je neoštećen ili ima slijedeća dozvoljena oštećenja : • blijeda ili nekrotična područja • kalusirani prijelomi i napuknuća • površinski prijelomi i napuknuća* • spiralno zavinut
vršni pup i okolno tkivo	je neoštećeno (ali obično nije vidljivo)
kotiledoni	neoštećeni su ili imaju dozvoljena oštećenja : • do 50% tkiva nije vitalno • samo jedan (neoštećeni) kotiledon • tri kotiledona

* Površinski prijelomi i puknuća koji ne utječu na provodne elemente.

Popis (pregled, kratki opis, lista) nepravilnosti klijanaca

0 Cijeli klijanac		
00 klijanac	00/01	nepravilan je:
	00/02	• ako je deformiran
	00/03	• ako je slomljen
	00/04	• ako se kotiledoni pojave prije primarnog korijena
	00/05	• ako se sastoji od dva spojena klijanca
	00/06	• ako je žute ili bijele boje
	00/07	• ako je tanak
	00/08	• ako je proziran (staklast)
00/09		• ako je primarna infekcija uzrokovala trulež
jedan ili više važnih dijelova		nepravilni su ako odgovaraju dolje navedenom opisu
1 korijenski sustav		
11 primarni korijen	11/01	nepravilan je:
	11/02	• ako mu nedostaje vrh ili ako je kratak
	11/03	• ako je nedovoljno razvijen
	11/04	• ako ga uopće nema
	11/05	• ako je slomljen
	11/06	• ako je napuknut od vrha
	11/07	• ako je unutar sjemene ljuske ¹
	11/08	• ako ima negativan geotropizam
	11/09	• ako je stisnut (smežuran)
	11/10	• ako je tanak ili proziran
Klijanci s nepravilno razvijenim primarnim korijenom, a razvijenim sekundarnim korijenom smatraju se nepravilnima.		
2 nadzemni dio		
21 hipokotil	21/01	nepravilan je:
	21/02	• ako je kratak i debeo
	21/03	• ako je duboko napuknut ili slomljen ²
	21/04	• ako je napuknut po cijeloj dužini
	21/05	• ako ga uopće nema
	21/06	• ako je presavinut ili zavinut
	21/07	• ako je spiralno zavinut
	21/08	• ako je gusto spiralno zavinut
	21/09	• ako je stisnut (smežuran)
	21/10	• ako je tanak ili proziran
• ako je primarna infekcija uzrokovala trulež		

¹ Klijanci sa primarnim korijenom unutar sjemene ljuske, klasificiraju se kao pravilni ukoliko na kraju testa klijavosti korijenski vrh probije sjemenu ljusku.

² Duboko napuknut: oštećenje utječe na provodne elemente.

vršni pup i okolno tkivo (obično nije vidljivo)		
22 kotiledoni	22/01	nepravilni su: • ako normalno funkcionira manje od 50% ukupnog tkiva • ako su zadebljani i spiralno zavinuti • ako su deformirani • ako su slomljeni ili drugačije oštećeni • ako su razdvojeni ili ih uopće nema • ako nisu zeleni ili ako su nekrotični • ako su prozirni • ako je primarna infekcija uzrokovala trulež
	22/02	
	22/03	
	22/04	
	22/05	
	22/06	
	22/07	
	22/08	
	22/09	

Oštećenje ili trulež kotiledona na mjestu gdje su spojeni za hipokotil ili blizu plumule ukazuje da je klijanac nepravilan bez obzira na pravilo koje glasi kako su kotiledoni pravilni ako je neoštećeno ili zdravo više od 50% njihovog tkiva.